

[Poul Dam.]

føre forskellige ændringer i vore lovgivninger. Jeg er glad for det udtryk; jeg mener netop, at markedsdannelserne — i hvert fald EEC o. lign. — er tvangsorganisationer, som på afgørende måde vil kunne beskære vort samfunds frihed. Vi er ikke mere fri i den udstrækning, vi gerne ville være det.

Vi er heller ikke politisk fri. I virkeligheden sætter vi gennem love som disse meget snævre grænser for vort samfunds udvikling. Vi har accepteret en forholdsvis snæver kapitalistisk målsætning for samfundet, og det, man kan variere på her, er ikke så forfærdelig meget; man kan sætte en lille lap på systemet her og dér, men hovedsagen i det bliver alligevel hensynet til erhvervslivet, som det hedder med et noget pænere udtryk end det, jeg altså hellere ville bruge.

Måske kan man gøre noget på to områder, og det er vel også muligt, at man fik regeringerne i i hvert fald nogle af de andre nordiske lande til at gå med i den retning — det kan jo måske være lidt vanskeligere med den norske for tiden. Det drejer sig om reglerne om tvangslicens. Der er nogle muligheder i disse paragraffer, som jeg tror man kan se nærmere på, og jeg tænker ganske særlig på § 47 i forslag til patentlov, hvor der tales om de tungtvejende almene interesser, som skulle kunne gøre det påkrævet, at man uddelte tvangslicens til en anden end den, der har patentet. Det, monopoltilsynet har fremført, og som er citeret i bemærkningerne til denne paragraf, forekommer mig væsentligt, og jeg ville anse det for vigtigt og rigtigt, at man lagde vægt på de almene interesser og ikke tog det alt for hårdt med ordet tungtvejende, i hvert fald ikke brugte dette indsnævrende ord til at gøre paragraffen betydningsløs.

Imidlertid er der andet i bemærkningerne til patentlovsforslaget, som forekommer mig at indeholde noget, der kan give frygt for, at man er nervøs for dette med tvangslicens. Der er givet udtryk for bekymring fra Grosserer-Societetets Komité i bemærkningerne til § 45, hvor man siger, at tvangslicens ikke må meddeles ud fra almene samfundsmæssige ønsker om at fremme konkurrencen, og i det, som jeg formoder er ministeriets bemærkning, er der en

udtalelse om, at domstolene må være opmærksom på, at tvangslicensønsker ikke fremmes ud fra disse hensyn, altså til ønsket om at fremme konkurrencen. Det er jeg ganske uenig i; jeg mener, at ønsket om at fremme konkurrencen er et meget legitimt samfundsmæssigt hensyn, og jeg mener, at overalt, hvor man er kommet længere end hensynet til, at man skal kunne indtjene forskningsudgifter og udviklingsudgifter, må hensynet til konkurrencen kunne medføre, at man giver tvangslicens for at kunne hindre, at et patent udnyttes i monopolagtig henseende.

Dernæst er jeg bekymret over områderne næringsmidler og lægemidler. Jeg vil mene, at det var rigtigst ud fra mange hensyn, at man bibeholdt den nuværende ordning, hvorefter næringsmidler og lægemidler ikke kan patenteres, og jeg ville også mene, at man måske kunne skærpe reglerne i forhold til de nugældende, hvad angår de fremgangsmåder, som kommer på tale. Det forekommer mig, at på begge disse områder gør så tungtvejende sociale hensyn sig gældende, bl. a. hensynet til at forbrugerne ikke udnyttes, at man så vidt muligt bør opretholde de nugældende regler og altså måske endda skærpe dem. Jeg tror, at mange vil give mig ret i, at de erfaringer, man har gjort i en række lande f. eks. med hensyn til patenterede lægemidler, viser, at der her er en risiko for en ganske alvorlig udbytning, som samfundet må protestere imod.

Vi vil som sagt gerne være med i udvalgsarbejdet og prøve at nå frem til en god lovgivning. Vi ser meget vel de mange praktiske fordele ved en nordisk patentordning, men der er jo også problemer, og problemerne er der ganske særlig, hvis det nordiske hensyn skal medføre, at vi ikke kan tage tilstrækkeligt hensyn til vort eget samfund og til de sociale interesser, som må komme i første række for os.

Johan Asmussen: Det er utvivlsomt prisværdigt, at den højtærede handelsminister har fremsat disse lovforslag på dette, man kunne måske sige både sene og tidlige tidspunkt. Tanken er jo, at de bare skal sættes i gang som basis for en drøftelse her i folketinget. Men når jeg ser, at den nærmestliggende tanke er den, at de skulle